

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/54739
GK.47

Sayı : 89456481/610/21
Konu : Yazılı soru önergesi (7/54739)

07 Ocak 2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

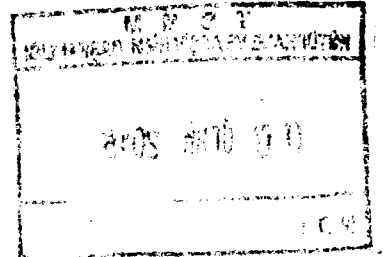
İlgi : 14.11.2014 tarihli ve 202390 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Osmaniye Milletvekili Sayın Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU tarafından verilen 7/54739 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (4 sayfa)

**OSMANİYE MİLLETVEKİLİ SAYIN HASAN HÜSEYİN TÜRKOĞLU'NUN 7/54739
ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızca 01.04.2010 – 01.07.2014 tarihleri arasında Has Şekerler Maden Enerji Nakliyat İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. işverenliğine ait kömür işletmesinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden 10 teftiş gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımızca iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerçekleştirilmiş olan söz konusu teftişlerden sonucunda tespit edilen mevzuata aykırılıklar ve sonucunda işverenlik hakkında uygulanması talep edilen idari yaptırımlar, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Teftiş Tarihi	Rapor Tarihi	Rapor Türü	Uygulanan İdari Yaptırım:
20.04.2010	29.04.2010	Genel Teftiş	Derhal giderilmesi için mevzuata aykırılıkların işveren tebliğ edilmesi
Tespit edilen mevzuata aykırılıklar: 1. İşyeri hekimi yoktur. 2. Sağlık memuru yoktur. 3. İşyeri sağlık birimi oluşturulmamıştır. 4. İş sağlığı ve güvenliği uzmanı yoktur. 5. CO maskesi yoktur. 6. İlk yardım kursu görmüş eleman yoktur. 7. Teknik (Fenni) nezaretçi yaşı ve fiziki yapısı nedeniyle ocağa inememektedir. 8. Ocağın içinde kullanılan elektrikli ekipman alev sızdırmaz değildir. 9. Yer altında tehlikeli gazlar için sesli ve ışıklı uyarı sistemi bulunmamaktadır. 10. Kurtarma ekibi yoktur. 11. Kurtarma istasyonu yoktur. 12. Vinçlerde elektrik kesilmesinde devreye girecek fren tertibatı yoktur. 13. İşçilere iş elbisesi verilmemiştir. 14. İşyerinde “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulu” üyeleri eksiktir. 15. Ocağın nefesliği uygun değildir.+923 kotundan 35 metrelik desandre ile 905 kotuna inilmekte olup 65 metre düz ilerlenmiş olup, açılacağı ifade edilen 35 metrelik baca ile 923 kotuna bağlanma çalışmaları devam etmektedir. 16. Hava tankının emniyet supabı yoktur. 17. Banyo kullanıma hazır değildir. 18. Elbise dolabı yoktur.			
17.03.2011	31.03.2011	Programlı Teftiş	Tespit edilen mevzuata aykırılıklar için işveren hakkında 2.466 TL idari para cezasının uygulanması
Tespit edilen mevzuata aykırılıklar: 1. İşyeri hekimi yoktur. İş sağlığı ve güvenliği uzmanı yoktur. 2. İlk yardım kursu görmüş eleman yoktur. 3. Vinçlerde elektrik kesilmesinde devreye girecek fren tertibatı yoktur.			
12-13.04.2012	30.04.2012	Programlı Teftiş	Tespit edilen mevzuata aykırılıklar için işveren hakkında 2.750 TL idari para cezasının uygulanması
Tespit edilen mevzuata aykırılıklar: 1. İş güvenliği uzmanı yoktur. 2. Elektrik ve topraklama tesisatının periyodik kontrolü yapılmamıştır. 3. Paratoner tesisatı yoktur. 4. Yollar, işçilerin gidecekleri yerleri kolayca bulabilecekleri şekilde işaretlenmemiştir. 5. İşyerinde bir ateşleyici bulunduğundan, her vardiye için ateşleyici mevcut değildir.			
15.10.2012	23.10.2012	Programlı Teftiş	Tespit edilen mevzuata aykırılık için işveren hakkında 1.250 TL idari para cezasının uygulanması
Tespit edilen mevzuata aykırılıklar: 1. İş güvenliği uzmanı yoktur.			

19.06.2014-20.06.2014	25.06.2014	Programlı Teftiş	Tespit edilen mevzuata aykırılıklar için işveren hakkında 8.960 TL idari para cezasının uygulanması
Tespit edilen mevzuata aykırılıklar: 1. Yeraltı ocağındaki ilkyardım odasında uygun talimatlar bulunmamaktadır. 2. Ocakta zincirleme patlamaları engellemek amacıyla kurulması gereken, yerdeki kömür tozunun bastırılmasını sağlayarak havaya kalkmasını önleyecek herhangi bir patlama barajı (taş tozu veya su kullanılarak oluşturulmuş) bulunmamaktadır. 3. Ocak genelinde bacalarda yapılan ilerleme ve hazırlık çalışmalarında kontrol sondajları yapılmamaktadır. 4. Ocak genelinde tahkimat bağlarının fırça, kama ve takoz ile irtibatlandırılması ve çintilerin yan ve üstlerden galeri cidarına sıkılanması hususunda eksikler bulunmaktadır. Yan baskılar sonucunda kesitin daraldığı ve düzenli olarak tamir tarama yapılması gereken bölümler mevcuttur. 5. İşyerinde yangın tatbikatı yapılmış olup özellikle yeraltı ocağında yaşanabilecek bir acil durum hususunda ve genel meydana gelebilecek acil durumlar hususunda güvenlik tatbikatı yapılmamıştır. 6. Yeraltı ocağında toplam 6 adet bekleme barajı bulunmaktadır. Bu barajların arkasında kalan galerilerdeki gaz miktarının ölçümü için numune borusu bulunmamaktadır. 7. Çalışanlara verilen çizmeler malzeme düşmesi ve darbeye karşı burun koruyucu özellikte değildir. 8. Yeraltı ocağında martopikör ile çalışan çalışanların maruz kaldığı titreşimin boyutları ve buna özgü sağlık muayeneleri ile ilgili herhangi bir kayıt görülememiştir.			

Bakanlığımız tarafından 01.01.2010-01.11.2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen teftişlerde, 2010 yılında 1 işyerinde 1 sigortasız çalışan, 2012 yılında 11 işyerinde 16 sigortasız çalışan, 2013 yılında 1 işyerinde 11 sigortasız çalışan, 2014 yılında 1 işyerinde 1 sigortasız çalışan olmak üzere, toplam 14 işyerinde 29 sigortasız çalışan tespit edilmiştir.

Bakanlığımızca gerçekleştirilen teftişlerde iş müfettişlerinin heyet halinde görevlendirilmeleri esastır. Yer altı ve yer üstü maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden heyet olarak teftiş yapmak üzere görevlendirilecek iş müfettişleri içerisinde bir maden veya jeoloji mühendisliği mezunu iş müfettişi görevlendirilmekte olup, maden ve jeoloji mühendisliği mezunu iş müfettişleri tek başlarına da görevlendirilebilmektedir. Bu bağlamda, Bakanlığımızda iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftişlerde görevlendirilmekte olan 62 maden mühendisliği mezunu, 5 jeoloji mühendisliği mezunu olmak üzere toplam 67 iş müfettişi ve diğer mühendislik branşlarından mezun olmuş 481 iş müfettişi istihdam edilmektedir.

01.09.2013-24.11.2014 tarihleri arasında iş sağlığı ve güvenliği yönünden kömür üretimi yapılan maden işyerlerinde gerçekleştirilen teftişler sonucu işverenlik hakkında idari para cezasının uygulanması ve işyerinde işin durdurulması gibi yaptırımlar dolayısıyla 4.452,530 TL idari para cezası uygulanmıştır.

5510 sayılı Kanunun 4/1-a maddesi kapsamındaki sigortalılardan madencilik sektöründe iş kazası geçiren sigortalı sayıları (ölüm ile sonuçlanan iş kazaları dahildir.) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Faaliyet Grupları (Nace Sınıflamasına Göre)	İş Kazası Geçiren Sigortalı Sayısı			
	2011	2012	2013	2014 (Haziran- Eylül)
Kömür ve Linyit Çıkartılması	9.217	8.828	11.288	2.847
Metal Cevheri Madenciligi	51	44	118	46
Ham Petrol ve Doğalgaz Çıkarımı	449	421	1.055	340
Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	702	569	1.596	535
Madenciligi Destekleyici Hizmet	139	101	244	80
Toplam	10.558	9.963	14.301	3.848

Not: 2012 ve öncesi yıllarda iş kazası geçiren kişi sayıları verilirken ödemesi yapıp kapatılan iş kazası dosyaları esas alınmaktaydı. 2013 yılından itibaren iş kazası bildirim formunun elektronik ortamda alınmaya başlanması sonucu iş kazası geçiren tüm sigortalılara ait veriler verilmeye başlanmıştır. Veriler sürekli güncelleme geçirdiğinden verilen rakamlarda değişiklikler oluşabilmektedir. 2013 ve 2014 yılına ait veriler geçici rakamlardır.

5510 sayılı Kanunun 4/1-a maddesi kapsamındaki sigortalılardan madencilik sektöründe iş kazası sonucu ölen kişi sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Faaliyet Grupları (Nace Sınıflamasına Göre)	İş Kazası Sonucu Ölen Sigortalı Sayısı			
	2011	2012	2013	2014 (Haziran- Eylül)
Kömür Ve Linyit Çıkartılması	55	20	36	4
Metal Cevheri Madenciliği	16	7	3	3
Ham Petrol ve Doğalgaz Çıkarımı	1	0	16	4
Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	43	17	28	11
Madenciliği Destekleyici Hizmet	2	0	4	1
Toplam	117	44	87	23

Not: Derhal ölüm ve geçici iş göremezlik sonucu ölüm verilerini içerir. 2013 ve 2014 yıllarına ait veriler geçici rakamlardır. Söz konusu veriler, 2012 ve öncesi SGK İstatistik yıllıklarından, 2013 ve 2014 yılları Kurumsal Raporlama ve İstatistik Sisteminden alınmıştır.

2014 Ağustos ayı itibarıyla “kömür ve linyit çıkartılması” faaliyet grubunda 724 işyeri bulunmaktadır. 2014 yılında Sosyal Güvenlik Kurumunca maden işyerlerinde iş kazası incelemesi yapılan vaka sayısı 50, söz konusu incelemelere konu edilen sigortalı sayısı ise 371’dir. 2014 yılında maden işyerlerinde yapılan denetimlerde 20 sigortasız işçi tespit edilmiştir.

Ermenek Sosyal Güvenlik Merkezine bağlı bir işverenle ilgili ALO 170 hattına gelen sigortasız işçi çalıştırıldığı ihbarı üzerine yapılan sosyal güvenlik denetmeni incelemesi sonucunda 29.08.2014 tarihli rapor düzenlenmiş olup, ayrıca yine aynı işyeri ile ilgili olarak yapılan 19.08.2014 tarihli başka bir denetim talebine ilişkin rapor hazırlanmaktadır.

Ermenek’te yaşanan iş kazası sonrası 30.10.2014 tarihinde SGK Karaman İl Müdürlüğünden gelen talep üzerine 31.10.2014 tarihinde müfettiş görevlendirilmiş olup, incelemeler devam etmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunda fiilen denetim görevi yapan müfettiş sayısı 444’tür.

2014 yılı içinde kömür ve linyit madeni ocaklarında yapılan 20 denetimde 20 iş kazasına uğrayan sigortalı tespit edilmiş, bu olaylardan 14 işveren, 6 sigortalı ve 2 üçüncü şahsın sorumlulukları olduğuna kanaat getirilmiş ve toplamda 38.995 TL idari para cezası uygulanmıştır.

SGK müfettişlerinin iş sağlığı ve güvenliğine aykırı hareket eden işverenlere salt bu eylemleri nedeni ile ceza önerme yetkisi bulunmamakta, ancak denetimler sonucu iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket ettiklerine kanaat getirilen işverenlere, Kurumca yapılan gelir, aylık, ödenek sağlık masrafı vb. her türlü masraflar için 5510 sayılı Kanunda belirtilen şartlarla rücu işlemleri uygulanmaktadır.

“İş Sağlığı ve Güvenliği Kayıt, Takip ve İzleme Programı (İSG-KÂTİP)” verilerine göre 2014 Kasım ayı itibarıyla maden ocaklarında görev yapan iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ilişkin istatistiki bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

	Kömür Madenleri Sayısı		
Linyit madenciliği	453		
Taş kömürü madenciliği	670		
Genel Toplam	1123		
	Çalışan Sayısı		
	A Sınıfı	B Sınıfı	C Sınıfı
A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı	151	64	47
Diğer Sağlık Personeli	30		
İşyeri Hekimi	193		
Genel Toplam	485		

İş sağlığı ve güvenliği uzman yardımcıları tarafından madenlerde iş sağlığı ve güvenliği genel başlığı altında hazırlanan bazı tez çalışmaları aşağıda sıralanmıştır:

- Yer altı madenlerinde gaz ve toz patlamaları ve önlemler,

- Kömür madenlerinde karşılaşılan iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili problemlerin değerlendirilmesi ve çözüm önerileri üretilmesi,
- Türkiye yer altı kömür madenciliğinde tozdan kaynaklanan meslek hastalıklarının incelenmesi,
- Sondajla maden çıkarma işlerinde karşılaşılan İSG sorunları ve alınması gereken önlemler,
- Bir mermer ocağı ve mermer işleme tesisinde risk değerlendirmesi uygulaması,
- Patlayıcı ortamlarda iş güvenliği.

Söz konusu tez çalışmalarından, gerek mevzuat çalışmalarında gerekse rehber, el kitabı ve dergi gibi yayınların hazırlanması sürecinde istifade edilmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin 30'uncu maddesinin dördüncü fıkrası gereğince müfettiş yardımcılarını yetiştirme programı çerçevesinde kendilerinin de görüşleri alınarak, çalışma hayatı ile ilgili belirlenen bir konu üzerinde etüd çalışması yapmaktadırlar. Söz konusu etüd çalışmaları Bakanlığımızca değerlendirilmekte olup, sektöre faydalı olabileceği düşünülenler internet sayfasında yayımlanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumunda iş sağlığı ve güvenliği konusunda uzman ve müfettiş yardımcıları tarafından 10 tez yazılmış olup, 7 tez ise yazım ve değerlendirme aşamasındadır.